

Stockholm den 1 maj 2017

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Synpunkter på betänkandet Karens för statsråd och statssekreterare (SOU 2017:3)

Transparency International Sverige (TI Sverige) välkomnar kommitténs förslag om karens för statsråd och statssekreterare. TI Sverige har i positionspaperet *Politikers och offentligt anställdas övergång till näringslivet och intresseorganisationer* (mars 2012) efterlyst övergångsrestriktioner för politiker och offentligt anställda till privat sektor. Det är också viktigt att notera att Europarådets organ för korruptions-övervakning, GRECO, har åren 2005, 2007 och 2009 rekommenderat Sverige att införa en reglering av offentligt anställdas övergång till privat sektor.

TI Sverige anser att regler om sanktioner när lagstiftningen inte efterlevs ska införas. Det är ett omfattande arbete att införa en ny lag varför det inte finns skäl att invänta att införa sanktioner till dess att exempel på när lagen inte följs uppkommer. Det är viktigt att ta ett helhetsgrepp för att undvika otydlighet.

Synpunkter på författningsförslag

1.1 Förslag till lag om restriktioner vid statsråds och statssekreterares övergångar till annan än statlig verksamhet

1 § Lagens tillämpningsområde

TI Sverige uppmanar lagstiftaren att utvidga lagen till att infatta generaldirektörer och andra offentligt anställda befattningshavare som utövar eller har utövat betydande inflytande över ett företag eller organisation eller vars övergång annars kan föranleda intressekonflikter.

TI Sverige uppmanar regeringen att tillsätta en utredning som beaktar att samma principer som nämns i betänkandet bör gälla för kommuner och landsting eller regioner.

TI Sverige uppmanar att särskilt reglera försvarsområdets personal inklusive politiskt anställda i enlighet med Försvarsberedningens rapporter (Ds 2008:48 och Ds 2014:20) och regeringens proposition (prop. 2014/15:109).

4 § Kriterier vid beslut om övergångsrestriktion

TI Sverige anser att ett fjärde kriterium som beaktar "risk för missbruk av känslig information eller kontakter" bör införas.

Det går inte att bortse från att politiker och andra befattningshavare som kan förvänta sig anställning eller uppdrag i näringslivet eller hos intresseorganisationer kan frestas att ta ovidkommande hänsyn i sitt beslutsfattande. Det finns också en risk för att den som lämnat den offentliga sektorn missbrukar känslig information eller kontakter på ett sätt så att konkurrensen snedvrids eller det allmännas intresse skadas. Redan misstanken om att intressekonflikter av dessa slag kan uppstå undergräver förtroendet för politik och förvaltning.

Införs övergångsregler som beaktar "risk för missbruk av känslig information eller kontakter" så reduceras misstankarna att politiker och andra beslutsfattare tar ovidkommande hänsyn för att kunna få välbetalda uppdrag eller anställningar, liksom att de i en framtida position utövar otillbörlig påverkan.

Övergången till annan än offentlig verksamhet innebär en stor risk för otillbörlig påverkan som får konsekvenser för allmänhetens tillit till offentliga institutioner, vilket är avgörande för att upprätthålla det demokratiska samhället.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

6 a § Statsråd och statssekreterares övergångar till annan än statlig verksamhet

TI Sverige menar att de uppgifter vederbörande person lämnar till Nämnden för prövning av övergångar ska falla under offentlighetsprincipen. Det är väsentligt att allmänheten har insyn i tilltänkta övergångar för att upprätthålla förtroendet för staten.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvode m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

1 a § Årsarvode ska betalas för uppdrag hos riksdagens nämndmyndigheter enligt följande

TI Sverige vill uppmärksamma risken att om ordförande och ledamöter till nämndmyndigheten ska ha varit domare respektive statsråd eller statssekreterare och samtidigt vara riksdagsledamot så blir rekryteringsbasen mycket liten. Då föreligger en risk att det inte finns tillräckligt många personer att utnämna till positioner i nämndmyndigheten eller att ledamöterna innehar sina positioner under mycket lång tid.

Ulla Andrén
Ordförande
Transparency International Sverige

Céline Gierтта
Transparency International Sverige

Erik Amná
Transparency International Sverige